

VAMI

Tham luận

Tái cơ cấu ngành Cơ khí chế tạo – Những đề xuất cụ thể.

Hiệp hội Doanh nghiệp CK Việt Nam – VAMI

Hà nội, 05/2017

1 - Kiến nghị về quan điểm, chiến lược, mục tiêu, định hướng phát triển cơ khí.

Phát triển một ngành có tầm vóc và vai trò đặc biệt quan trọng như CK cần phải có Tầm nhìn chiến lược dài hạn, qui hoạch, kế hoạch từng giai đoạn cụ thể ... . Các Nghị quyết, Chỉ thị của Đảng ta liên quan đến cơ khí:

Kết luận 25-KL/TW, ngày 17/10/2003 của BCT, đã được Nghị quyết Đại hội IX xác định, đó là:

"Phải coi CK là một ngành công nghiệp nền tảng, có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm độc lập tự chủ về kinh tế, củng cố an ninh, quốc phòng, góp phần nâng cao đời sống nhân dân";

"Phải xây dựng ngành CK để đủ sức cạnh tranh vươn lên trong cơ chế thị trường và hội nhập kinh tế quốc tế ..."

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- *NGHỊ QUYẾT ĐHĐBTQ XII, không nói cụ thể về cơ khí, nhưng đã nhấn mạnh: "... đẩy mạnh CNH, HĐH, chú trọng CNH, HĐH nông nghiệp..."*
- *Nghị quyết TW5 gần đây tiếp tục nhấn mạnh việc "hướng vào tăng năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh" của nền kinh tế; "Tập trung vào những ngành công nghiệp nền tảng, có lợi thế cạnh tranh và có ý nghĩa chiến lược đối với tăng trưởng nhanh, bền vững; lựa chọn SP chủ yếu của ngành công nghiệp chủ lực để ưu tiên phát triển, cơ cấu lại; phát triển công nghiệp chế biến, chế tạo"...*

Theo tinh thần các NQ trên, chúng tôi có các quan điểm cơ bản là:

- Ngành CK VN cần trở thành ngành công nghiệp mũi nhọn tạo cơ sở hạ tầng kỹ thuật tiên tiến, là động lực mạnh mẽ trong quá trình CNH, HĐH nền kinh tế.

- CK là ngành công nghiệp nền tảng, có vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế, củng cố an ninh, quốc phòng, được quan tâm đầu tư thích đáng, trong đó công tác tư vấn thiết kế phải được quan tâm đi trước một bước.

- Ưu tiên phát triển nhanh các nhóm ngành và SP

CK trọng điểm có lợi thế cạnh tranh trên cơ sở ***có nhu cầu thị trường trong và ngoài nước***, và huy động nguồn lực từ mọi thành phần kinh tế, khuyến khích liên kết hiệu quả theo chuỗi giá trị với khu vực ĐTNN.

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- **Mục tiêu tổng quát của ngành CK** đến năm 2025 là sản xuất CK khai thác trên 90-95% năng lực ngành, đáp ứng tối thiểu 55-60% nhu cầu thị trường nội địa, SP xuất khẩu chiếm 34-36% giá trị sản lượng; Đồng thời giải quyết việc làm cho 1 triệu ngàn lao động.
- **Tầm nhìn chiến lược** đến năm 2035, sản xuất CK đáp ứng tối thiểu 70-75% nhu cầu thị trường nội địa, SP xuất khẩu chiếm 33% giá trị sản lượng. Các doanh nghiệp CK đầu tư đổi mới toàn bộ công nghệ và thiết bị theo công nghệ hiện đại theo chuỗi phân công sản xuất khu vực.

Đề xuất của VAMI (tiếp)

■ Từ các mục tiêu và tầm nhìn trên, cần có 2 định hướng cơ bản sau:

1. *Điều chỉnh mô hình tăng trưởng bằng việc tạo đủ việc làm ngành CK trên cơ sở kết hợp với việc cơ cấu lại năng lực ngành theo thị trường; Đẩy mạnh quá trình chuyên môn hóa sâu, hợp tác hóa rộng giữa sản xuất CK ở mọi thành phần kinh tế, mọi qui mô (bao gồm cả FDI và đầu tư ở nước ngoài) tạo dựng các chuỗi giá trị với hạt nhân là những DN lớn đã có thương hiệu, thị trường và vệ tinh là các DN VN đủ trình độ kỹ thuật - công nghệ.*

2. Phát triển các SP CK ưu tiên

- Đẩy mạnh phát triển các SP CK trọng điểm có thị trường; Tiếp tục hỗ trợ các SP này bằng các chính sách đặc thù; Thường xuyên cập nhật bổ sung danh mục SP CK trọng điểm theo mục tiêu phát triển đất nước từng giai đoạn.

- Các chuyên ngành CK ưu tiên được xác định do qui mô thị trường, lợi thế và tác động của nó với sản xuất và đời sống xã hội. Trên cơ sở xác định này nổi lên là một số lĩnh vực mũi nhọn trong chiến lược phát triển SP cơ khí:

- + Năng lực tư vấn thiết kế trên các lĩnh vực đầu tư;
- + Trang thiết bị ngành giao thông vận tải: Tàu thủy, đường sắt, ô tô; Dịch vụ hàng không và vận tải biển;
- + Thiết bị chế biến nông, lâm, thủy sản;
- + Thiết bị toàn bộ;
- + Kết cấu thép kích thước, khối lượng lớn, độ chính xác

cao

Đề xuất của VAMI (tiếp)

II- Kiến nghị cơ chế, chính sách, thuế

- **2.1. Có cơ chế bảo hộ SP CK trong nước.**
- - Đối với các dự án đầu và mua sắm sử dụng vốn ngân sách hoặc trái phiếu SP bắt buộc trong hồ sơ mời thầu phải có tiêu chí đánh giá về tỉ lệ bắt buộc sử dụng vật tư, thiết bị, các SP CK trong nước sản xuất mà đảm bảo các yêu cầu kỹ thuật.
- - Đối với các dự án đầu tư mua sắm sử dụng vốn vay nước ngoài, nếu các nhà thầu Việt Nam có khả năng giúp các chủ đầu tư thu xếp các nguồn vốn (thông qua các tổ chức tín dụng và ngân hàng) thì phải được ưu tiên chỉ định thầu.
- - Ban hành các hàng rào kỹ thuật để bảo vệ các SP CK trong nước.
- - Đối với sửa chữa, đại tu các nhà máy đang vận hành đề nghị cấm nhập khẩu các SP, chi tiết, phụ tùng đã được sản xuất trong nước.

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- **2.2. Đề nghị CP** sớm xác định được vai trò và trách nhiệm của Hiệp hội doanh nghiệp CK Việt Nam trong các dự án đầu tư, mua sắm liên quan đến các SP CK nhập khẩu; Về lâu dài cần có Luật Hội ngành hàng kinh tế kỹ thuật.

Mặc dù ngày 04/4/2017 Thủ tướng SP đã ban hành Chỉ thị 13/CT-TTg về việc “sử dụng vật tư, hàng hóa sản xuất trong nước trong công tác đấu thầu các dự án sử dụng vốn ngân sách”, song việc tổ chức thực hiện cần phải có giải pháp mạnh mẽ hơn..

- Chúng tôi xin kiến nghị với SP ban hành quyết định thành lập Cơ quan tư vấn chọn thầu quốc gia và chuyên ngành, trong đó ghi rõ trách nhiệm và vai trò thành viên của Hiệp hội KTKT chuyên ngành. Cụ thể là: các dự án liên quan đến mua sắm, NK các SP CK, VAMI được tham gia xem xét, có ý kiến trước khi trình Cơ quan có thẩm quyền phê duyệt. VAMI sẽ chịu hoàn toàn trách nhiệm trước CP bởi ý kiến tư vấn của mình đưa ra.

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- **2.3. *Sớm thành*** lập một tổ chức có đủ thẩm quyền trực thuộc Chính phủ để định hướng phát triển, quản lý, giải quyết kịp thời các đề xuất, kiến nghị của các doanh nghiệp CK trước khi trình CP phê duyệt (có thể là Tổng cục Cơ khí).

Đề xuất của VAMI (tiếp)

2.4. Chính sách tạo vốn và chính sách thuế:

- - Đối với ngành CK chế tạo máy nên giảm lãi suất vay trung và dài hạn xuống dưới 5%.
- - Đối với ngành CKCT, đặc biệt là chế tạo thiết bị thay thế NK, đang tồn tại một chế độ thuế bất hợp lý. Đó là, trong khi các thiết bị (kể cả vật tư đi kèm) của các dự án đầu tư của các nhà thầu nước ngoài NK vào VN được miễn thuế, thì các DN CK trong nước nhập khẩu vật tư về chế tạo thay thiết bị nhập khẩu phải chịu đến 2 loại thuế:
  - + Thuế nhập khẩu từ 5% - 20%
  - + Thuế giá trị gia tăng nhập khẩu: 10%
- Làm suy giảm sức cạnh tranh của các doanh nghiệp CK Việt Nam.
- - Đối với đặc thù của ngành cơ khí, thuế thu nhập doanh nghiệp tối đa nên ở mức không quá 15%.
- - Đối với thuế GTGT: 0% cho máy, thiết bị CK phục vụ cho nông nghiệp và 5% cho các mặt hàng CK khác.

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- **2.5. Tiếp tục thực hiện các quyết định 186, QĐ số 10, QĐ 1791 TTg**
- Tính cho đến thời điểm hiện tại, hầu hết các văn bản pháp quy chủ chốt nhằm hỗ trợ, thúc đẩy ngành CK chế tạo (QĐ186, QĐ10, QĐ1791...) đã hết hiệu lực; Ngay cả Ban CK Trọng điểm, Tổ Điều hành tương ứng cũng không còn hoạt động ... Các DN sản xuất cơ khí, các SP của nó trước đây được xếp vào "Trọng điểm", được tham gia "Thí điểm"... không rõ rồi sẽ đi về đâu, tiếp tục ra sao?
- Nhiệm kỳ SP mới đã qua một năm, nhưng các đề cập đến hỗ trợ ngành CK chế tạo khá mờ nhạt, đến nay CK thực sự chưa được quan tâm.

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- Hiện nay, điều mà DN CK cần nhất là **việc làm, thị trường tiêu thụ sản phẩm**. SP và các cơ quan hữu quan cần tạo được nhiều đơn hàng cho các doanh nghiệp cơ khí, ban hành các chính sách đồng bộ để bảo vệ được thị trường trong bối cảnh đất nước ngày càng hội nhập sâu rộng.

Nếu không bảo vệ được thị trường trong nước, thì SP đi vay tiền nước ngoài để đầu tư phát triển kinh tế, nhưng hậu quả tích tụ tư bản, cơ sở vật chất, nguồn nhân lực quý giá của đất nước sẽ không được lợi gì và làm thui chột tiềm năng lao động có tay nghề cao của lực lượng thợ CK rất có chất lượng của đất nước

Đề xuất của VAMI (tiếp)

- Xin nhắc lại, mới đây, Thủ tướng mới ban hành Chỉ thị 13/CT-TTg thay thế QĐ494 về sử dụng hàng hóa trong nước, Chỉ thị 13 đã đáp ứng một phần mong mỏi của Cộng đồng DN trong nước; Tuy nhiên, chỉ thị 13 vẫn còn thiếu các cơ chế giám sát, chế tài bắt buộc, đảm bảo cho việc thực hiện có hiệu quả thực sự.

Cần phải bổ sung các vấn đề này để đảm bảo việc thực hiện nghiêm túc, có hiệu quả.

KẾT LUẬN

Cơ khí có vị trí rất quan trọng là cơ sở, động lực cho các ngành Công nghiệp khác phát triển. Ngành CK có nhiệm vụ cung cấp toàn bộ những trang thiết bị cho các ngành Công nghiệp khác và các trang thiết bị cho bảo vệ an ninh, quốc phòng.

Thời gian qua CK đã được Đảng và Nhà nước quan tâm ở mức độ nhất định, đã phát triển, nhưng chưa đáp ứng được yêu cầu; Hơn nữa phát triển này không cân đối, chưa bền vững, ít hiệu quả ... ; Ngành CK nước nhà cần sự quan tâm, kiến tạo sâu sắc hơn nữa của Đảng và Nhà nước từ nhận thức rõ và đầy đủ của các cấp lãnh đạo đến chỉ đạo sát sao và có các cơ chế, chính sách đồng bộ, ổn định thúc đẩy sản xuất CK thực sự có hiệu quả. /.

Hiệp hội VAMI

Chân thành cảm ơn các quý vị, đại biểu đã lắng nghe và quan tâm theo dõi, Chúng tôi mong muốn được tiếp tục trao đổi, hợp tác hành động vì sự nghiệp phát triển chung.